

Saimaan ammattikorkeakoulu
Kuvataide Imatra
Kuvataiteen koulutusohjelma
Kuvanveisto

Annu Mikkilä

Metsänsilmä

Opinnäytetyö 2016

Tiivistelmä

Annu Mikkilä

Metsänsilmä, 34 sivua

Saimaan ammattikorkeakoulu

Kuvataide Imatra

Kuvataiteen koulutusohjelma

Kuvanveisto

Opinnäytetyö 2016

Taiteellisen osion ohjaaja: kuvataiteilija Ilmari Gryta, Saimaan amk

Kirjallisen osion ohjaaja: taidekriitikko Hannu Castrén, Saimaan amk

Metsänsilmä-teos on installaatio, joka koostuu kahdesta eläinveistoksesta ja useasta metallisesta kuusikulmaisesta laatikosta. Metsänsilmä-installatio luo mystisen tilan, jonka sisälle katsoja voi mennä, kokea olevansa osa tätä teosta ja tuntee olevansa vuorovaikutuksessa kahden eläinveistoksen kanssa.

Tärkeimmäksi ajatukseksi nousee ykseys luonnon kanssa. Ihminen on osa luontoa eikä erillinen siitä. Installaatio tuo esille luonnon mystisyyden ja ihmisen henkisen yhteyden luontoon, lisäksi teos muistuttaa häviävästä luonnosta, mitä ihmisen tekojen seurauksena on koko ajan enemmän.

Kirjallisessa osuudessa taiteilija pohtii ihmisen luontosuhdetta omien kokemustensa kautta. Mitkä asiat vaikuttavat luontosuhteemme kehitykseen? Olemmeko menossa kohti tuhoa vai löydämmekö tiemme takaisin luonnon syliin?

Asiasanat: installaatio, kuvanveisto, luontosuhde, ykseys luonnon kanssa, henkisyys, luonto

Abstract

Annu Mikkilä

The Eye of the Forest, 34 Pages

Saimaa University of Applied Sciences

Faculty of Business and Culture, Imatra

Degree Programme in Fine Arts

Sculpture

Bachelor's Thesis 2016

Instructors: Mr Ilmari Gryta, Visual Artist and Mr Hannu Castrén, Art Critic

The eye of the forest is an installation which consists of two animal sculptures and of several metallic hexagon shaped boxes. The eye of the forest-installation creates a mystical space, in which the viewers can go inside, feel like they are a part and in interaction with the work. Unity with the nature rises as the most important thought. A human being is a part of the nature and not a separate thing.

The installation brings forward the mysticity of the nature and human beings, spiritual connection to it. In addition the work reminds us of the disappearing nature and that humanity's actions are constantly hastening.

In the written part of the thesis, the artist ponders human's relationship to nature through her own experiences. What things matter in our nature relationship's development? Are we going towards destruction or will we find our way back to nature's arms?

Keywords: installation, sculpture, nature relationship, unity with nature, spirituality, nature,

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Herkkä monimuotoisuutemme	6
2.1	Tuttisammakot	6
2.2	Katoava luonto	7
3	Metsätalouden ristiriidat	8
3.1	Ei se metsä hoitamatta kasva	8
3.2	Hoidammeko me metsää vai metsä meitä?	9
4	Villi luonto	11
4.1	Kohtaaminen karhun kanssa	11
4.2	Pelot	13
5	Henkinen koti	14
5.1	Metsä on kirkkoni	14
5.2	Alkuperäiskansojen luontosuhde	15
5.2.1	Suomalainen, kuka- ja mistä se on?	15
5.2.2	Pohjois-Amerikan intiaaniuskonnot	19
6	Minne matka?	21
6.1	Ekoelon haasteet	21
6.2	Kuudes aalto	22
7	Työprosessi	23
7.1	Sammakko	24
7.2	Henkiolento	27
7.3	Kuusikulmiot	29
8	Loppupohdinta	31
	Kuvat	32
	Lähteet	33

1 Johdanto

Luonto on ollut läpi taiteen historian kuvataiteilijoita inspiroiva aihe. Luonto on ollut myös minun inspiraationi lähde opinnäytetyössäni, jossa käsittelen luonnon ja ihmisen suhdetta.

Sanotaan, että taide lähtee tuskasta ja niin taisi käydä tässäkin tapauksessa, sillä teoksen takana on huoleni meidän uskomattoman ihmeellisestä ja monimuotoisesta maapallostamme. Olemmeko lähteneet lopullisesti luonnonhelmasista? Haluan kuitenkin säilyttää positiivisen asenteen ja uskoa valoisampaan huomiseen. Ehkä tämä teos syntyi ennemmin rakkaudesta maapalloomme, joka on ihmeellinen ja poikkeuksellinen kaikkine olentoineen tässä suuressa maailmankaikkeudessa. Meidän pitäisi suojella maapalloomme ja siten suojelissimme myös itseämme.

Taiteellisessa työssäni haluan korostaa kolmea minulle merkittävää asiaa ja nämä asiat tulevat myös esille kirjallisessa osuudessa sekä itse teoksessa. Nämä asiat ovat hengellinen yhteys luonnon kanssa, häviävä luonto ja ykseyden kokeminen luonnon kanssa. Teos on installaatio, joka koostuu kahdesta eläinhahmosta ja metallisista kuusikulmaisista laatikoista. Kuusikulmat rakentavat tilan katsojan ympärille, ja katsoja on teoksen sisällä osana teosta. Katsoja voi kokea olevansa vuorovaikutuksessa näiden kahden eläinhahmon kanssa, ehkä jopa kokea olevansa yksi erikoinen hahmo muiden joukossa.

Kirjallinen osuus rakentuu omien kokemuksieni ympärille. Kerron aina ensin pienen tarinan omasta elämästäni, ja tämän jälkeen pohdin aihetta yleisemmällä tasolla. Minulle on tärkeää tutkia aiheita omista kokemuksestani, koska taide syntyy mielestäni aina taiteilijan omista lähtökohdista, siis siitä mitä taiteilija on nähnyt, kuullut, tuntenut ja millainen sanaton ääni hänelle puhuu. Kun taiteilija on rehellinen sydämelleen, syntyy aidointa taidetta. Kirjallisen osuuden loppupuolella kerron installaation osista ja niiden tekemisestä. Lopuksi on loppupohdinta.

2 Herkkä monimuotoisuutemme

2.1 Tuttisammakot

Aluksi haluan kertoa teille tarinan tuttisammakoista.

Olin silloin alle 3-vuotias lapsi, kun muiden lapsien tapaan minunkin oli luovuttava tutista. Jostain syystä olin äärimmäisen kiintynyt tuttiini enkä millään suostunut luopumaan siitä. Äitini keksi kuitenkin ovelan keinon saada tutin minulta: hän vaihtoi tuttini kahteen pieneen posliiniseen sammakkoon (Kuva 1). Rakastuin näihin kahteen sammakkoon välittömästi ja niistä tuli minun rakkaimmat aarteeni. Näitä kahta sammakkoa kutsuin tuttisammakoiksi ja niiden myötä löysin sammakkojen ihmeellisen maailman. Olin suorastaan hulluna sammakkoihin! Minusta tuli mestari sammakon nappaamisessa ja minulta ei jäänyt yksikään sammakko huomaamatta. Piirsin sammakoita, keräsin sammakkoaiheisia tavaroita, pussasin sammakoita ja tarkkailin sammakkojen kehitystä kudusta sammakoksi pihaojassa. Kasvatin itse nuijapäitä ja päästin ne takaisin pihajaan, kun jalat olivat alkaneet kasvaa. Kaikki sammakot olivat mieleeni ja ihmettelin miten paljon erilaisia sammakoita oli.

Kuva 1. Tuttisammakot

Innostus sammakkoihin ei loppunut edes kouluun mentäessä. Teimme ystäväni kanssa sammakkolehteä ja meillä oli sammakkokerho. Koulussa sain myös ensikosketuksen ihmisen ylivoimasta tuhota luontokappaleita ja se järkytti minua. Koulumme pihalla oli välillä todella paljon sammakoita ja koulun pojat heittelivät ja potkivat niitä välitunnilla. Välitunnin loputtua minä ja ystäväni keräsimme sammakot, jotka kituivat ja veimme pulpettiin. Meillä oli sammakkosairaala pulpetissa ja yritimme hoitaa niitä kuntoon, tosin huonolla menestyksellä.

Uskon, että tämän pienen luontokappaleen tarkkaileminen on herättänyt minussa luontoa rakastavan ihmisen. Tuttisammakoista saamani inspiraatio jatkuu yhä tässä opinnäytetyössä ja varmasti sen jälkeenkin.

2.2 Katoava luonto

Mielestäni meidän tulisi jälleen palata näkemään luonto temppeleinä, opettajana, äitinä. Toivon, että me ihmiset olemme tajuamassa miten tärkeää meidän on nähdä itsemme osana luontoa ja miten hyvin me voimme, jos maapallo voi hyvin kaikkine värikkäine eliöineen. Olemme tulleet tiemme päähän ikuisen kasvun tavoittelussa, materialismissa ja itsekkyydessä. Me ihmiset ymmärrämme niin paljon asioita, että luulisi meidän myös vähitellen ymmärtävän millaisessa ihmeiden maailmassa me oikein elämme ja näin ollen kunnioittavan sitä. Kun elimme ennen yhdessä luonnon kanssa, kunnioitimme sitä suuresti. Nyt kun emme enää asu luonnon keskellä, eikä meillä ole siihen henkistä sidettä näemme luonnon vain rahallisena hyödykkeenä. Olemme päätyneet tilanteeseen, jossa ihmisen aiheuttamat ympäristötuhot alkavat olemaan erittäin vakavia. Näin lapsena koulun pihalla pienessä mittakaavassa sen, mikä on todellisuutta myös suuressa mittakaavassa. Mietin vain mitä me oikein teoillamme opetamme lapsillemme?

WWF:n nettisivuilta löytyy tietoa luontomme tilasta. Maailmanlaajuisesti luonnon monimuotoisuus on hävinnyt lähes 30 prosenttia vuodesta 1970. Trooppisilla alueilla monimuotoisuus on laskenut jopa 60 prosenttia samaan aikaan. (WWF 2014.)

Jokaisella eliöllä on oma paikkansa luonnossa. Lajien häviäminen saattaa jopa sekoittaa kokonaisen ekosysteemin.

Kukkien pölytys tai veden kierto ovat meille itsestään selviä asioita. Ne ovat kuitenkin herkkiä prosesseja, jotka saattavat häiriintyä luonnon köyhtyessä. Alkuperäiskansat ja muut luonnon ehdoilla elävät joutuvat kärsimään luonnon muutoksista ensimmäisinä. Heidän elämäntapansa on tiukassa sidoksessa luonnon kiertokulun kanssa.

Suurimpia luonnon uhkia on elinympäristöjen häviäminen, joka johtuu usein maatalouden levittäytymisestä. Kun sademetsiä raivataan peltojen tieltä, luonto köyhtyy, eroosio lisääntyy ja lajeja uhkaa sukupuutto. (WWF 2014.)

WWF:n nettisivuilta käy ilmi, että lajien häviäminen ei ole mikään pikku ongelma, vaan ajansaatossa se tulee koskettamaan meitä jokaista.

3 Metsätalouden ristiriidat

3.1 Ei se metsä hoitamatta kasva

Minulla on aina ollut ristiriitaisia ajatuksia metsätaloudesta. Varsinkin siitä kun sanotaan, että ei se metsä hoitamatta kasva. Ymmärrän sen, että puu on ekologinen materiaali ja siitä Suomi saa rahaa. Mielestäni on kuitenkin pelottavaa huomata, miten suurin osa metsistä on myllättyjä tai ihmisen istuttamia. Luonnontilaiseen metsään on vaikea enää edes päästä tai luonnontilainen metsä on vain muutama pikku läntti muuten ihmisen rakentamassa metsässä.

Puolisoni Juho on metsätalousinsinööri. Tämän takia olen käynyt läpi lukuisia ristiriitaisia ajatuksia ja keskusteluja. Kerron teille nyt yhden ristiriitaisen ajatusten vaihdon rakkaan puolisoni kanssa.

Juho suunnittelee töikseen taajamametsiä, eli hän hoitaa muun muassa kaupungin virkistysmetsää. Nyt on herännyt keskustelu siitä, että pitääkö virkistysmetsää hoitaa vai voiko sen jättää luonnontilaiseksi.

Juho oli sitä mieltä, että virkistysmetsää täytyy hoitaa, sillä muuten metsä kasvaa umpeen, siitä tulee pimeä ja ihmiset pelkäävät, eivätkä halua enää mennä sinne. Taajamametsiä ei pääsääntöisesti kasvateta talousmetsiksi, vaan virkis-

tyskäyttöön soveltuviksi. Itse sanoin, että aina ihmisen mielestä metsää kuuluu hoitaa, mutta todellisuudessa luonto pärjää erinomaisesti itseksensä.

Aloin pohtia sitä, mitä me ihmiset oikein haluamme metsältä. Me olemme luo-
neet sitä varten kaikenlaisia termejä kuten käsitteen virkistysmetsä. Virkistys-
metsän pitää olla siisti ja valoisa. Jos taas ihmiset kestävät sen, että luonnonti-
lainen metsä voi olla paikoin synkkä ja luontoon kuulu kaaos niin hoitoja ei tar-
vitse. Metsä kyllä pärjää ilman ihmistä. Juho sanoi, että minun näkemykseni
mukaan hän tekee turhaa työtä ja ihmiset ovat hienohelmoja, eivätkä siksi voi
mennä luonnontilaiseen metsään.

Metsänhoitoa ei välttämättä voi lopettaa kuin seinään. Koska ihminen on jo ka-
jonnut metsään, niin suurissa määrin, että hoidon lopettaminenkin pitää tehdä
vähitellen ja metsä palauttaa luonnontilaiseksi. Myös vaarallisia puita täytyy
poistaa. Näin töitä vielä riittäisi, mutta riittäisikö kaikille?

Miten tällaiset asiat vaikuttavat ihmisten päätöstentekoon? Voiko äänestää jon-
kin asian puolesta, jos siitä voi seurata itselleen haittaa? Asioiden muuttaminen
on vaikeaa ja siinä on kyseessä aina monien ihmisten työt ja elämät. Oloni oli
hyvin ristiriitainen tämän keskustelun jälkeen. Voinko toivoa jonkun asian muu-
tosta vaikka se tarkoittaisikin meille yksittäisille ihmisille ehkä huonoa?

Ekologinen kehitys voi olla ainakin aluksi rahallisesti kannattamatonta. Kumpi
painaa vaakakupissa enemmän ekologia vai raha? Esimerkkinä voidaan käyt-
tää vaikka öljyn käyttöä. Tietäisihän se kauheita taloudellisia tappioita useille,
jos öljyn käyttö lopetettaisiin. Muutos siis tuo tullessaan hyvää ja huonoa. Eko-
loginen kehitys tuo tullessaan kuitenkin paljon erilaisia uusia työmahdollisuuksia
ja mikä tärkeintä se pelastaa meidän maapallon ja näin ollen meidät kaikki!

3.2 Hoidammeko me metsää vai metsä meitä?

Ritva Kovalainen ja Sanni Seppo ovat tehneet upean projektin suomalaisten
suhteesta metsään. Projektiin kuului valokuvanäyttelyitä sekä kaksi erittäin
upeaa kirjaa Puiden kansa ja Metsähoidollisia toimenpiteitä.

Tässä kohtaa paneudutaan hiukan teokseen Metsähoidollisia toimenpiteitä. Te-
oksessa ihmiset kertovat miten tehometsätalous on heitä järkyttänyt, kun koti-

metsä on yhtäkkiä pelkkä iso sotkuinen aukio. Suomi on päässyt jaloilleen metsän avulla ja näin ollen tunteet on pitänyt pitää kurissa, kun koti metsä on hakattu. Metsähoidollisia toimenpiteitä teoksessa ympäri Suomea asuvat ihmiset kertovat surustaan ja paljastavat vaietut tunteensa. Teoksessa ihmiset ovat kokeneet järkytyksen siitä miten yhtenä päivänä metsä oli kadonnut ja sen jälkeen ei sinne enää halunnut palata. Tunteet pitää haudata. Jos tunteet paljastaa, saa osakseen syrjintää ja herjauksia, viherpiipertäjä, aktivisti, isänmaan petturi. Teoksen ihmiset kuvailevat metsää ihmeellisenä maailmana, joka oli pienen kotitorpan suuri jatkumo. Siellä seikkailtiin, kalastettiin ja kerättiin metsän antimia. Yhtenä päivänä kuitenkin asiat alkavat muuttua. Ensin ilmestyy metsätie sitten toinen, jonka jälkeen metsä alkaa hävitä pala palalta. Ihmisillä on tunne, ettei metsään uskalla enää kiintyä. (Kovalainen & Seppo 2009, 17.)

Jos jossakin on jotain kaunista, niin sen tietää, että kohta se on hävitetty. Aini, Lähevaara. (Kovalainen & Seppo 2009, 26).

Kun on syntynyt ja kasvanut metsän keskellä, se on henkistä pääomaa tämä metsä ja kaikki mitä se sisältää. Voisi jossakin olla semmoista aluetta, mihin ei metsäautoteitä tehtäisi, että olisi ihmisillä mahdollista kävellä siellä, katsella ja hiljentyä. Olla hetki yksin luonnon kanssa, metsän kanssa. Kuunnella luonnon ääniä ja olla osa sitä luontoa, metsää ja sitä kaikkeutta mikä siinä metsissä, kankailla, vaaroilla on. Irma Hassinen, Päivönhiekkaa. (Kovalainen & Seppo 2009, 40.)

Isä oli metsähallituksen työnjohtaja pohjoisessa ja itsekin olin kesätöissä taimia istuttamassa. Kerran 1970-luvulla oltiin vanhalla hakkuuaukolla, joka kasvo sekamehtää, semmoista paljon yli miehen korkuista. Siihen haluttiin männikkötilalle. Sinne mentiin kahella isolla auralla, ne oli siihen aikaan semmoisia valtavia kerrostalon kokoisia koneita. Ensin veettiin mettä sileeksi silla tavalla, että aurojen välissä oli kettinki ja kettinillä veettiin kaikki nurin ja jätettiin siihen maahan. Sitten se aurattiin. Ne aurakuskit olivat semmoisia karskeja miehiä, mutta nekin illalla itki, että järjetöntä tää on ja vetivät kännit, että kestää taas aamulla jatkaa. Esko, sekatyömies. (Kovalainen & Seppo 2009, 85.)

Suomen pinta-alasta on metsätalousmaata 78 prosenttia. Luonnonsuojelualuetta sekä rajoitetussa metsätalousoikeudessa olevaa metsää on 13 prosenttia, joista 3,8 prosentissa olevalle metsälle ei saa tehdä mitään metsähoidollisia toimenpiteitä. (Metla 2014.)

Metsätalouden ristiriidat ovat suuret. Toisaalta se on meidän suomalaisten tärkeä tulonlähde, mutta toisaalta se on tuhonnut meidän luontoa hälyttävällä ta-

valla. Puolet soista ja suurin osa metsistä on metsätalouden käytössä, jonka seurauksena luonnon monimuotoisuus on kärsinyt valtaisesti. Ilmastolle tärkeää ovat vanhat metsät, sillä ne sitovat eniten hiiltä. Vanhoja metsiä ei enää juuri ole.

WWF:n mukaan metsätalous voi olla ekologisesti kestävä ja voimme turvata näin metsiemme ja soidemme monimuotoisuuden, sekä vesistöjen puhtauden. Tavoitteisiin päästään luopumalla laajoista avohakkuista sekä siirtymällä erikäisrakenteiseen metsänhoitoon. Erilaiset luonnonhoidon toimenpiteet ovat myös tärkeitä, sillä ne takaavat runsaan ja elinvoimaisen lajiston. Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa lahopuiden säästäminen, vahingoittuneiden elinympäristöjen ennallistaminen jne. (WWF 2014.)

Minkä takia meidän pitää tuhota ja hävittää, kun olisi parempiakin vaihtoehtoja? Niin joo meillähän on lama, eihän siinä muu auta kuin laittaa metsä tuottamaan!

4 Villi luonto

4.1 Kohtaaminen karhun kanssa

Lähdin puolisoni Juhon kanssa telttailemaan Haukkavuorelle, joka sijaitsee Ruokolahden ja Rautjärven rajalla. Meillä oli hirveä hässäkkä lähdön kanssa. Juho ajoi ensin Helsingistä Imatralle ja minä yritin saada kaikki telttailutarvikkeet pakattua niin, että voimme lähteä heti kun Juho saapuu perille. Lähtö kuitenkin viivästyi ja aurinko alkoi laskea. Juho kyseli minulta millaiset telttailumahdollisuudet Haukkavuorilla oli ja olinko jo tietoinen, minne aiomme teltan pystyttää. Vakuutin, että siellä on järvi, jonka rantaan menemme huppeisiin maisemiin. Olin käynyt paikassa kerran aikaisemmin, ja mielikuvissa telttapaikan löytäminen olisi helppo homma. Toisin kuitenkin kävi.

Ajoimme autolla hyvin pientä ja kuoppaista tietä pitkin todella pitkän matkan. Saavuimme jonkun mökin pihaan ja lähdimme tutkimaan maastoa. Huomasimme nopeasti, että täältä ei telttailupaikkaa löytyisi. Pystysuora kallio, mökkipiha ja rämeikkö tekivät meille selväksi, ettei leiriä ainakaan sinne paikkaan laiteta. Pettyneinä lähdimme auton kanssa takaisin päin. Alkoi olla jo huolestuttavan

hämärää. Juho katsoi kännykästä lähimaastoa ja näytti minulle pienen lammen metsän siimeksessä. Jätimme auton tienvarteen ja lähdimme rämpimään lampea kohti. Päätimme, että olipahan lampi millainen hyvänsä, leiriytyisimme sen rannalle.

Pääsimme vihdoin lammen rantaan hämärän metsän läpi. Pystyimme teltan ja rupesimme tekemään trangialla ruokaa. Leiripaikka ei ollut mikään paras mahdollinen. Metsä oli hyvin synkkä, kostea ja mustikkavarpuja täynnä. Meitä harmitti, koska mielikuvissa olimme saaneet teltan paratiisimaiseen paikkaan järven rannalle, missä suuret puut huojuivat ilta-auringossa. Nyt olimme todella synkässä metsässä pienen nuhjuisen metsälammen rannalla märässä mustikkamaassa. Kinastelimme hiukan siitä, kun en ollut aikaisemmin ottanut selvää minne kannattaisi teltta laittaa, olinhan väittänyt tietäväni paikan. Päätimme kuitenkin nauttia trangiailtapalasta ja seuraavana päivänä voisimme patikoida Haukkavuorelle. Teltassa huomasimme kuitenkin ikävän yllätyksen. Pieniä mustia ötököitä kiipeili siellä täällä. Niinpä tietenkin märkä mustikkamaa on punkkien paratiisi, eikä meidän. Hyppäsimme ulos teltasta puistelemaan ällöttävät punkit pois. Puistelun kuitenkin lopetti pitkä murahdus.

Kuiskasin Juholle: *Mikä toi oli?* Juho katsoi hölmistyneenä ja sanoi: *No lehmä. Lehmä? Luuletko tosiaan, että täällä keskellä erämaata on lehmä!? kyllä se ennemminkin on ka-ka-karhu!* Sanoin hädissäni. Katsoimme toisiamme sanaakaan sanomatta. Juho meni takaisin telttaan katsomaan puhelimestaan paikan karhuhavainnoista. Tajusin samalla hetkellä, että tosiaan olemme telттаilemassa Itä-Suomessa, missä on paljon karhuja. Juho löysi alueelta useita karhuhavainnoja ja luki myös karhun viihtyvän erityisesti vanhassa metsässä kallioisella alueella. Telttapaikkamme ei suinkaan ollut paratiisi meille, vaan punkeille ja karhuille.

Mietimme mitä me nyt tekisimme. Punnitsimme vaihtoehtoja ja huomasimme, miten tunsimme häpeää, siitä ettemme uskaltaisi jäädä. Mietimme, minne laittaisimme ruokakassin, ettei se houkuttelisi karhua, vai pitäisimmekö sen teltassa. Siellähän on hunajaakin! Mitä me oikein teemme? Pohdinnan keskeytti pitkä viheltävä ääni. Juho kysyi, mikä se oli ja sanoin sen olevan jonkinlainen vihellys. Juho sanoi, että karhut viheltävät haistellessaan. Katsoimme jälleen toisiimme

peloissamme. Sanoin, että jätetään kaikki ja juostaan! Juho oli kuitenkin sitä mieltä, ettei tavaroita jätetä. Emme ole koskaan pakanneet leiriä niin nopeasti, vaikka olemme yhdessä telttailleet monia vuosia. Meni silmänräpäys, kun tavarat olivat jo kannossa ja me rämpimässä säkkipimeässä metsässä. Tietenkään meidän otsalamppumme ei toiminut ja lampun virkaa toimitti kännykkä. Kännykän huonossa valossa me sitten rämmimme takaisin tielle.

Oli todella huojentavaa nähdä oma auto. Me selvisimme. Mielikuvissani ehdin jo nähdä, miten karhu söi meidät molemmat. Kerkesin jo ajattelemaan, että tämä oli tässä! Ajattelin myös, että jos kuolen karhun syömänä, niin ainakin kuolen erikoisella jopa kunniakkaalla tavalla. Onneksi aikani ei vielä ollut täynnä. Ihas-
telimme vielä hetken mahtavaa tähtitaivasta ajatuksia keräten. Taivaalla meni useita perseidejä ja ympärillä olevat hyvin vanhat kuuset huojuivat, kuin jokainen olisi oma viisas persoonansa. Kotiin päästyämme kello lähenteli jo kahta yöllä. Istuimme sohvalle ihmetellen illan kulkua. Juho totesi, että olipa mukavaa käydä iltapalalla metsässä. Karhu jatkoi jahtaamistani unessa.

4.2 Pelot

Näin jälkikäteen ajateltuna olen kiitollinen kokemukseeni karhusta metsässä. Luonto näytti minulle, miten metsällä on oma luonteensa ja tahtonsa. Tapahtuma oli myös hyvä muistutus kunnioituksesta ja siitä että metsä on monen olennon koti. Metsällä on oma villi luontonsa ja hyvä niin. Tunnustan, että minua pelotti valtavasti siellä pimeässä metsässä. Ajattelin, että en enää ikinä voi yöpyä metsässä. Tunsin suurta pettymystä tajutessani miten vieraantunut olen luonnosta. En tiedä loppujen lopuksi siitä paljoa mitään. Olen aina pitänyt itseäni luonnonlapsena, mutta nyt en ole siitä enää niin varma. Olen ehkä luonnonlapsi, joka on eksynyt luonnosta. Sellaisia taidamme suurin osa ihmisistä olla.

Pelko ajaa ihmisiä näkemään luonnon uhkana. Meidän pitää pystyä kontrolloimaan sitä. Lietsomme pelkoa villeistä eläimistä, kuten karhusta ja sudesta. Todellisuudessa kuitenkin susi tai karhu eivät ole tappaneet ihmisiä juuri lainkaan. Sadassa vuodessa karhu on tappanut yhden ihmisen ja susi on tappanut ihmisiä viimeksi vuonna 1880.

Vaarallisimpia eläimiä 2000–2009 Suomessa oli

1. hirvi: 76 kuollutta ihmistä.
2. nauta: 9, 2 kuollutta ihmistä.
3. koira: 9, 4 kuollutta ihmistä.
4. ampiainen: 7 kuollutta ihmistä.
5. hevonen: 6 kuollutta ihmistä. (Hamilo 2016)

Me elämme pelon yhteiskunnassa. Aikakautemme on turvallisin koko ihmiskunnan historiassa, mutta silti minusta tuntuu, että ihmiset pelkäävät hyvin paljon ihan kaikkea. Monet ihmiset aloittavat päivänsä lukemalla pelkoa lietsovia uutisia, missä kauhistellaan milloin mitään. Näin pelko kutoo seittiään ja ulottuu aina vain laajemmalle ja syvemmälle ihmisten mieleen.

Ihminen on varmasti aina pelännyt villiä luontoa, tai ehkä tämä pelko on ollut ennemmin kunnioitusta. Ehkä meidän ei pitäisi pelätä, vaan hyväksyä luonto ja sen villeyden ja kunnioittaa kaikkea sitä mikä luontoon kuuluu. Toivon, että kasvattaisimme lapsemme tuntemaan yhteyden luontoon, pelottomasti, mutta kunnioittavasti.

5 Henkinen koti

5.1 Metsä on kirkkoni

En kuulu mihinkään uskontokuntaan, mutta silti koen olevani hyvinkin hengellinen olento. Minulla ei ole tarvetta määritellä itseäni minkään tietyn uskonnon kautta vaan kuuntelen sydäntäni ja tunteitani tässä asiassa. Sydämeni ääni vie minut luontoon. Luonnon keskellä olen kokenut useita uskonnollisia kokemuksia. Pelkästään se, että astun metsään rauhoittaa koko olemukseni. Tykkään istua tai makoilla metsässä. Katsella puita ja niiden huojuntaa tuulessa. Monesti haen tukea puilta, halailen niitä ja juttelen. Tunnen miten nämä viisaat olennot antavat minulle voimaa.

Yksi uskonnollinen kokemus on jäänyt minulle erityisesti mieleen. Olimme silloin telttailmassa Juhon kanssa Evolla kesällä 2012. Pystyitimme teltan metsään, pienen järven rantaan. Kiersimme koko järven tutkien ympäristöä. Oli kaunis ke-

säpäivä. Kun pääsimme takaisin teltalle, aurinko alkoi jo laskea. Päätin kuitenkin käydä vielä uimassa. Kiipeilin rantakivillä kaatuneeseen puuhun tukeutuen ja pulahdin virkistävän viileään veteen. Kelluin selälläni vedessä ja minua ympäröi kaunis vehreys. Tunsin todella voimakkaasti olevani osa luontoa. Olin luonnon sisällä pienenä osana sitä. Kohotin katseeni taivaalle ja tunsin voimakkaan yhteyden. Pystyin tuntemaan, miten sydämeni energia yhdistyi avaruuden energiaan, ikään kuin välillämme olisi napanuora. Kesäiltainen uinti oli voimakas hengellinen kokemus ja tällaisia tunteita voi luonto herättää meissä ihmisissä. Ykseyden tunne luonnon kanssa on voimauttava kokemus ja silloin tuntee olevansa turvassa.

5.2 Alkuperäiskansojen luontosuhde

Monia alkuperäiskansoja yhdistää samantapainen uskonto, jota voi sanoa myös luonnonuskoksi. Niistä nostan kaksi suomalaisen kansanuskon, sekä Pohjois-Amerikan intiaaniuskonnot. Luonnon keskellä elävillä ihmisillä on voimakas hengellinen yhteys luontoon. Luonnossa on paljon erilaisia henkiä joilta pyydetään apua erilaisiin arkisiin ongelmiin.

Mielestäni meidän ja Amerikan alkuperäiskansojen historiassa on paljon yhteistä. Uskonnoissammekin on paljon samankaltaisuuksia. Olemme myös molemmat joutuneet luopumaan omasta uskonnostamme ja tavoistamme ja olemaan toisen vallan alla.

5.2.1 Suomalainen, kuka- ja mistä se on?

Puut ovat olleet meille metsäläisille tärkeitä. Meidän kirkkomme oli uhrilehto eli hiisi. Kristinuskon tulon myötä vuonna 1229 uhrilehtoja alettiin hävittämään ja hävittämistä jatkui aina 1800-luvun lopulle asti (Kovalainen & Seppo 2006, 37). Pakanausko oli meille tärkeä oma uskonto, eikä sen kitkeminen tapahtunut kovinkaan helposti.

1229 Rooman Paavi Gregorius IX oikeuttaa Suomen kirkon ottamaan haltuunsa pakanallisiin jumalanpalveluksiin käytetyt lehdot ja pyhätöt.

1534 Novgorodin piispa antaa määräyksen tuhota pyhät lehdot, epäjumalain temppelit ja upottaa uhrikivet veteen. Karjalassa alkaa pyhien puiden hävittäminen.

1686 Ruotsin kuningas Kaarle XI:n vahvistama kirkkolaki määrä rangaistuksen pyhille puille uhraamisesta. Sen seurauksena papisto Suomessa kiihdyttää toimiaan.

1797 Piispa Daniel Juslenius pitää piispan tarkastuksen Kerimäellä. Seurakunta ilmoittaa, että mitään pakanallisia tapoja ei paikkakunnalla enää ole. Kuitenkin seurakuntalaistenkin keskuudessa oli pyhien lehtojen ja puiden palvoja. Tarkastusmatkojensa päätteeksi piispa Juslenius lähettää papistolle kirjeen, jossa ilmoittaa ”tällaisista kauheista ja iljettävistä paheista seuraavan Jumalan oikeamielisen koston ja palavan vihan, ja sen hirvittävän vaaran ja sielun vaivan, joka heitä uhkaa, ja saatettakoon tällaiset toisille varottavaksi esimerkiksi lailliseen rangaistukseen, jotta tuollaiset perkeleen teot ja toimet saataisiin poistetuksi ja hävitetyiksi.”

11.5.1746 Rantasalmella on pitäjänkokous, jossa papisto päättää peltojen ja talojen lähetyvillä kasvavien epäilyttävien puiden ja ”ristikanto” nimisten uhripaikkojen hävittämisestä. Palkkio luvataan, mutta kaatajia ei löydy. Rovasti Orraeus kirjoittaa asiasta Wredelle ja saa määräyksen, että nimismies Brunoun on huolehdittava puiden kaatamisesta. Nimismies ei saa ketään kaatajaksi.

9.2.1748 Piispan tarkastuksessa todetaan että uhripuut ja uhripaikat ovat edelleen pystyssä. Kansa pelkää kaatamisesta koituvia onnettomuuksia karjalle ja taloudelle. Itse piispa tarttuu asiaan, kuulustelee papistoa ja käskee ryhtymään puiden kaatoon taloudellisten menetystenkin uhalla. Papisto ei saa ketään suostumaan työhön. Tuomiokapituli kääntyy jälleen maaherra Wreden puoleen ja pyytää tältä apua kaikkien tiedossa olevien uhripaikkojen hävittämiseen, pyhien lehtojen ja pitämispuiden kaatamiseen sekä tuhoamiseen juurineen. Savon pitäjien papisto ottaa yhteyttä maaherraan puuongelmassaan. Wrede saa tarpeekseen ja kieltäytyy osallistumasta papeille kuuluvien tehtävien hoitoon. Ainoa keino on pappien itsensä tarttua kirveeseen, mutta se ei sovi heidän arvolleen. Puut jäävät pystyyn, ja vielä 1890-luvulla Rantasalmella löytyy vanhojen uhripuiden oksilta uhrianteja.

1750 Mäntyharjun kirkkoherra Sakari Cygnaeus on innokas pitämispuiden ja pyhien lähteiden hävittäjä. Myöhemmin hän sortuu mielisairauteen.

1760 Rovasti Castegren hävittää Serebetan seurakunnasta katajia kasvavan korkean metsikön, ”ukkolan” Inkeriläiset ja osa suomalaisista ovat tätä lehtoa palvelleet.

1700-luvulla Kappalainen Simo Labbart hakkauttaa pyhät puut pois Kuhmoisten Papinsaaresta. Siellä oli uhrilehto, jossa uhrattiin metsän jumalille ja pidettiin karhunpeijaisia. Saaren nimi oli silloin Tapialansaari. Keskiajalla saari joutui kirkon haltuun, sinne rakennettiin Padasjoen kirkkoherran torppa ja myöhemmin papin asunto. Uhripaikaksi muuttui Vohluissaari Vastiaislahden pohjassa.

1700-luvun lopussa Liisilän seurakunnassa kasvaa pienellä kukkulalla katajia, jotka on ympäröity aidalla. Keskellä kasvavalle suurelle katajalle kyläläiset vievät juhlapyhinä olutta, viinaa, ruokaa. synnytyksen jälkeen viedään ensimmäiset maitopisarot, ja syksyllä ensimmäiset viljanjyvät. Kirkkoherra Branstacka hävittää ja hakkaa maahan koko lehdon. Palvonta loppuu.

1800-luvun lopussa Soikkolassa on metsikkö ja siinä kivi jota palvellaan. Metsikkö on niin pyhä, ettei siitä saa varpuakaan ottaa saamatta ruumiinvikaa. Sitä palvelevat sekä luterilaiset että ortodoksit. Pappi hävittää metsikön. (Kovalainen & Seppo 2006, 39,40.)

Tällaisten hirveiden tapahtumien sarja sai viimein meiltä kitkettyä vanhan suomalaisen tavan uskoa, palvoa ja kunnioittaa luontoa. Olen pohtinut sitä, miten asiat olisivat nyt jos kristinuskoa ei olisi pakottamalla meille tuotu? Olisiko meidän luonto suhteemme ja identiteettimme vahvempi? Minusta tuntuu, että suomalaiset ovat hivenen hukassa oman identiteettinsä kanssa. Me emme oikein tiedä keitä olemme ja mistä tulemme. Koulussakaan näitä asioita ei oikein opeteta, siellä lähinnä nauraen puhuttiin miten hölmöjä joskus olimmekaan, kun uskoimme ties mihin tonttuihin ja miten kristinusko on meidät sivistänyt. On varmasti totta, että kristinusko on tuonut hyvääkin, mutta miten se on muuttanut meidän suhdettamme luontoon ja itseemme? Toki on muitakin asioita jotka ovat vaikuttaneet identiteettimme häviämiseen, olemmehan olleet usein jonkin muun kansakunnan käskytettävänä. Onko sillä, että kadotimme henkisen yhteyden luontoon vaikutusta siihen, että metsien ja luonnon näkeminen rahallisena arvona on lähes turmellut ympäristömme? Metsäthän on helppo valjastaa teollisuuteen, kun ei ole enää hengellistä yhteyttä luontoon. Itselleni kristinusko on aina ollut jotenkin vieras. Luonnon kiittäminen tuntuu jotenkin luonnollisemmalta. Mielestäni luonnon kiittäminen olisi terveellinen tapa jokaiselle, sillä vahvistaisimme kunnioitusta ympäristöömme kohtaan.

Ritva Kovalaisen ja Sanni Sepon upeassa kirjassa Puiden kansa käydään läpi meidän suomalaisten suhdetta puihin ja metsään. Kirja on hieno muistutus meille meidän omasta tavasta kunnioittaa ja palvoa luontoa.

Lapsen synnyttyä saunassa ennen tupaan vientiä poikkeutettiin puun siunattavaksi. Hänen piti pienellä kädellensä koskettaa puuta. Puun annettiin hyväillä oksillaan vauvan kasvoja ja olemusta! Näin ottaen hänet muun perheen lailla omakseen. Vieläkin on tapana koskettaa puuta jos toivotaan jonkun asian onnistumista. Hämeenkyrö 1995. (Kovalainen & Seppo 2006, 122.)

Paulaharjun kirjassa Sompio saa itse uppoutua vanhaan metsäläiseen elämään. Paulaharju on kansanperinteen kerääjä ja hän kulki keräilemässä 1930-luvun lopulla vanhan Sompion alueen ihmisten muisteluita vanhasta elämästä. Elämä on silloin ollut hyvin karua ja yksinkertaista. Luonto on vahvassa roolissa

(Kuva 2, Kuva 3). Luonto nähdään ja tunnetaan, se on taianomainen ja mystinen sillä on oma vahva luonto, tahto ja henki. Paulaharju osaa kirjoittaa erittäin hienosti ja kirjan avulla pääsee hetkeksi matkaamaan ajassa taaksepäin. Mil-laista oli elää ristimättömänä suuressa erämaassa? (Paulaharju 1939, takakan-si.)

Kuva 2. Levitunturi

Erämaan sielu elävä metsänsilmä, naaki ja tiiraili joka kannon kolosta. Jokaisesta pötkelöstä, tervasjurrikasta ja koivuntohelosta tuijotti hänen oma haltijaisensa, metsän salaperäinen henki, tuijotti ja naaki, ei mitään sanonut. (Paulaharju 1939, 45.)

Kuva 3. Haukkavuori

5.2.2 Pohjois-Amerikan intiaaniuskonnot

Intiaaneilla ja varhaisien nykyeurooppalaisien uskonnossa on paljon yhteneväisyyksiä. Kummatkin uskoivat luomismyyttiin, kunnioittivat luojajumalaa, pelkäsivät alisteisessa asemassa olevaa jumaluutta ja uskoivat sielun kuolemattomuuteen kuoleman jälkeisessä elämässä, mikä oli maallisen elämän yläpuolella. Noitia pelättiin ja unia selitettiin. Jumalaa lepytettiin rukouksin ja uhrilahjoin. Yksi poikkeavuus kuitenkin oli se, etteivät intiaanit osanneet erottaa luonnollista ja yliluonnollista. (McElwain 2004, 121.)

Usein kun lukee intiaaneja käsitteleviä kirjoja huomaa, että intiaaneilla on paljon yliluonnollisia taitoja ja tapahtumia. Ihan kuin intiaanit eläisivät paljon mystisemmässä maailmassa kuin me. Meille rationaaliseen järkeen perustuva maailmankuva ei anna sijaa yliluonnollisille asioille. Monilla ihmisillä kuitenkin on näitä yliluonnollisia kokemuksia, mutta ne ovat vaiettu asia, eikä niitä parane kertoa ihan kenelle tahansa. Henget ovat intiaaneille tärkeitä ja niitä uskotaan olevan kaikessa elävässä ja liikkuvassa. Ihmisen henki vaelsi kuolleen mukana henkien maailmaan. Henki saattoi kuitenkin palata ihmisten maailmaan ja jopa puuttua ihmisten elämään. Henget olivat luonnollinen osa maailmaa ja niitä ei tarvinnut pelätä. Intiaanit saattoivat käydä henkien maailmassa tai henget heidän maailmassamme ja se oli intiaaneille aivan luonnollista.

Parhaiten henkimaailman tunsi shamaani, niin kuin meilläkin täällä Suomessa. Shamaani oli erityinen henkilö, joka toimi neuvonantajana ja uskonnollisten seremonioiden johtajana, sekä parantajana. (Smedman 2004, 167, 168.)

Mielestäni on hienoa löytää eri puolilla elävien ihmisten samankaltaisuus. Olemme eläneet toisistamme erillään satoja vuosia ja silti meillä on paljon samanlaisia uskomuksia, tapoja ja tarpeita. Olemmehan kaikki toistemme siskoja ja veljiä. Tämä asia tuntuu vain meiltä niin kovin usein unohtuvan. En ymmärrä miten ihmiset haaskaavat aikaansa tapellen siitä, kenen uskonto on se oikea. Mielestäni kaikilla uskonnoilla kuitenkin on sama tarkoitus ja sanoma.

Äitini tuuli on kaunis kirja Bear Heartin viisaita opetuksia. Bear Heart on Creekin liittoon kuuluva Muskogeeheimon jäsen ja tunnustettu parantaja ja puhuja. Kirja on toteutettu yhdessä Molly Larkinin kanssa, hän on kirjailija, joka on kiinnostunut alkuperäiskansojen elämäntavoista. (Bear Heart & Larkin 1998, takakansi). Kirjassa paneudutaan intiaanien tapoihin, uskontoon ja oppeihin. Kirjan alussa Bear Heart on kolme päivää vanha pieni poika, jonka äiti esittelee ensin neljälle ilmansuunnalle, sitten Äiti Maalle, Isoisä auringolle, tuulelle, vedelle, tulelle, kuulle ja tähdille. Näin intiaanit takasivat, että lapsi on osa luontoa ja kasvaa kunnioittamaan luontoa syvästi. Bear Heart kirjoittaaakin, että kasvaessaan hän tunsi syvää yhteenkuuluvuutta luonnon kanssa. Heille opetettiin lapsesta asti, että ihminen on samalla tasolla luonnon kanssa ja jokainen heinänkorsikin on tärkeä. (Bear Heart & Larkini 1998, 17–18.)

Edellisessä luvussa, jossa kirjoitin suomalaisesta luontosuhteesta, voi lukea miten me suomalaiset näytimme vastasyntynyttä lasta ensimmäisenä puulle ja puu otti lapsen omakseen. Oli tärkeää, että lapsi sai vahvan luontosuhteen heti syntymästään lähtien. Tämä tapa, mikä myös yhdistää meitä ja intiaaneja, sekä varmasti muitakin luonnon keskellä eläviä ihmisiä, on mielestäni kaunis aloitus elämälle.

6 Minne matka?

6.1 Ekoelon haasteet

Pyrin valinnoillani minimoimaan ympäristöön kohdistuvat haitat. Sen olen ainakin huomannut, että ekologisesti eläminen on tehty hyvin vaikeaksi. Joudun näkemään paljon vaivaa ja myös kuluttamaan paljon rahaa ekologisuuden takia ja siltikään en meinaa siinä aina onnistua. Kaupassa käynti on yksi näistä arkisista haasteista. Kaupat pursuavat toinen toistaan luonnottomampia tuotteita. E-koodit, pakkausmateriaalit, ympäristömyrkyt, työolot, sademetsät, antibiootit, riistokalastus, eläinten orjuutus jne. ovat asiat mitkä pyöriivät mielessäni kauppareissulla. Tuntuu, kuin jokainen tuote huutaisi omaa syntiään. Pyrin ostamaan luomutuotteita. Siinä on vain se ongelma, että en pysty kaikkea ostamaan luomuna koska se on paljon kalliimpaa. Jos ostan kalaa, katson WWF:n kalaoppaasta mitä kalaa kannattaa suosia (WWF). Väsyneenä ja nälkäisenä ei pysty kaupassa pysymään tiukkana ja ostaa vain jotain sen enempää miettimättä. Kaupat on tehty niin suuriksi, että jossain kohtaa ihminen sortuu ostamaan jotain turhaa. On vaikeaa kieltää väsyneenä itseään koko kauppareissun ajan.

Vaatteiden ostaminen vasta haasteellista onkin. Ekologiset vaatteet ovat niin kalliita, ettei opiskelijana niihin ole varaa. Kirpputorit ovat hyviä, mutta nykyään en ole enää varma niistäkään. Minusta on alkanut tuntumaan, että mahdollistan joillekin himoshoppaajille sen, että he voivat ostaa aina vain lisää vaatteita ja sitten kärrätä ne kirppikselle.

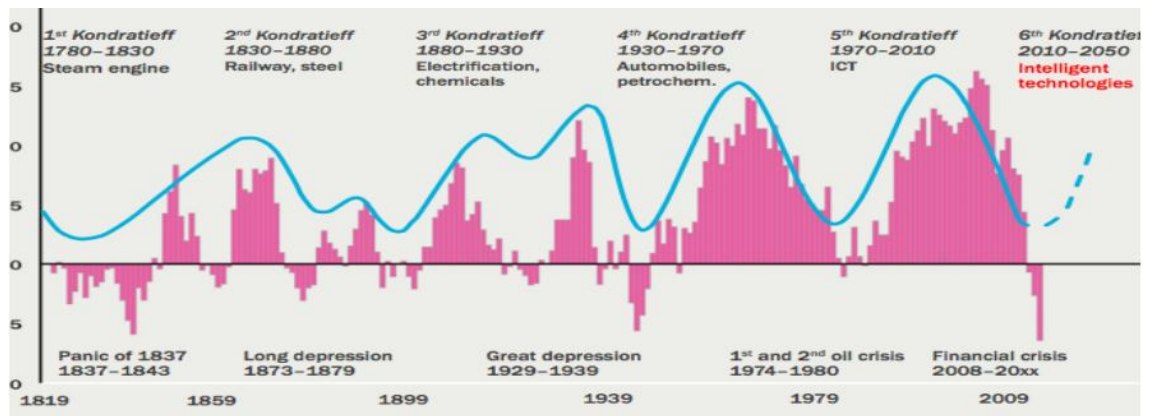
Joudun perustelemaan itselleni paljon asioita ja siltikin monesti menee pieleen. Usein saan kuulla siitä, että miksi teen elämästäni niin vaikeaa. Haluan kuitenkin uskoa siihen, että jos jokainen pitää edes huolta siitä omasta pienestä elinympäristöstään lopulta siitä kasvaa jotain suurta. Täytyy kyllä sanoa, että välillä oma ”puuhastelu” tuntuu turhalta, kun lukee suurista ekokatastrofeista. Olen myös käynyt Vietnamin ja siellä näki miten ihmiset heittivät ihan kaiken roskan suoraan jokeen, missä roskat muodostivat jättimäisiä jätelauttoja. Sarjakuvataiteilija Cyril Pedrosa on kirjassaan Ekologiset kuvannut osuvasti ekologisen elämän haasteita (Pedrosa 2011). On mukavaa huomata miten samat

haasteet tuntuvat olevan muillakin ja huumori on aina hyvä tapa käsitellä asioita.

Mielestäni ekologisen elämän pitäisi automaattisesti olla se helpoin ja halvin. Se on väärin, että ekologisuudesta on tullut kuin joku peli jossa vähän väliä astuu ansaan. Onneksi ihmiset ovat heränneet vähitellen ajattelemaan ympäristöä ja ekologisuus toivottavasti (pakosti) helpottuu. Kehitykset tapahtuvat aaltoillen ja nyt on alkamassa ekologisen kehityksen aalto.

6.2 Kuudes aalto

Kuudes aalto- teoriassa talous kulkee pitkissä sykleissä, niin kutsutuissa Kondratieffin aalloissa. Kondratieffin teoria on venäläisen Nikoi Kondratieffin 1900-luvun alussa kehittämä teoria. Teoriassa talous kulkee 40–60 vuoden kestävässä talouden nousu ja -laskukausien sykleissä (Kuva 4). Nyt oleva talouden taantuma on 2008 alkaneen viidennen ja kuudennen aallon välinen murroskausi. Jokaisen Kondratieffin aallon määrittelee jokin teknologinen ja yhteiskunnallisten rakenteiden muodostama kokonaisuus, joka on jokaisessa aallossa poikkeavalla tavalla erilainen kuin edellisessä aallossa. Murroskausina eli aallon pohjalla määräytyy seuraava aalto. Tällöin aiemmin marginaalissa olevien teknologioiden ja yhteiskunnallisten käytäntöjen nousu valtavirtaan tapahtuu. Seuraava aalto eli kuudes aalto on ennustettu olevan ympäristötekniikan, biotekniikan, nanotekniikan ja terveydenhuollon aalto. Aallon pää aiheuttajat ovat 1) monien keskeisten raaka-aineiden niukkuus johtaa niiden hinnan nousuun, 2) koveneva kilpailu tuo raaka-aineiden käytön tehokkuuden keskeisemmäksi menestystekijäksi, ja 3) voimistuvan ympäristötietoisuuden ja – lainsäädännön yhteisvaikutus pakottaa yritykset kiinnittämään huomiota resurssien käyttöön ja toimintansa ympäristövaikutuksiin. (Kurki & Wilenius, 2013)

Kuva 4. Kondratieffin kuudes aalto-kaavio

Kuudes aalto voi tuoda mukanaan ihmisen ymmärryksen luonnonvarojen järkevästä käytöstä. Voimmeko me ihmiset löytää tasapainon luonnon kanssa? Tätä sopii toivoa ja ainakin kuudes aalto näkyy tänä päivänä ihmisten ympäristötietoisuuden lisääntymisenä. Ihmiset haluavat ympäristöystävällisiä tuotteita ja haluavat olla kuormittamatta luontoa. Uskon, että ihmiset haluavat selättää yhdessä ympäristöongelmat ja keksivät uusia energianlähteitä, sekä muita keinoja millä turvaamme lastemme tulevaisuuden ja siinä samalla tämän niin erityisen, harvinaisen, ihmeellisen ja rakkaan äitimaamme. Toivon ekologisempaa tulevaisuutta meille kaikille maan asukkaille. Pelkkä toive ei kuitenkaan riitä vaan tarvitsemme tekoja!

7 Työprosessi

Lopputyön aihe tuli minulta ihan luonnostaan. Luonto ja sen mystisyys on minulle suuri inspiraation lähde. Luonto on noussut itselleni tärkeäksi teemaksi, koska olen aina asunut lähellä luontoa ja en kestä katsoa luontomme kärsivän meidän itsekkyytemme tähden. Haluan nostaa luonnon ihmeellisyyden esille ja pohtia mitkä asiat on meidät toisistamme erottanut. Voimmeko jälleen palata oppimaan äitimaaltamme tärkeitä opetuksia ja opimmeko pitämään maastamme huolta? Voin siteerata kuvataiteilija Ernesto Netoa, joka Kiasman näyttelyssään kirjoitti seinään: *Earth is the body* (Neto 2016).

Asiat mitä käsittelen tässä kirjallisessa osuudessa, konkretisoituvat taideteokseksi. Kuvataiteilijana on mahdollisuus puhua kuvallisella ja symbolisella kielellä ja käsitellä näin tärkeitä aiheita. Ernesto Neto on onnistunut tässä hyvin Kias-

man näyttelyssään. Hän pystyi teoksillaan kertomaan hienosti katsojalle taiteilijan sanoman ja visuaalisesti puhumaan häntä kiinnostavista tärkeistä asioista.

7.1 Sammakko

Lopputyöhöni toteutin kaksi veistosta. Toinen veistoksista esittää sammakkoa. Valitsin sammakon omasta henkilökohtaisesta rakkaudesta näihin ihmeellisiin olentoihin ja huolestani näiden tulevaisuuteen. Sammakot reagoivat nopeasti ympäristön muutoksiin ja ne ovat hävinneet uhkaavalla tavalla koko maapallolta. Tutkimuksissa käy ilmi sammakon häviämisen johtuvan pääasiassa ilmaston lämpenemisestä, maatalouden kehityksestä ja siinä käytetyistä torjunta-aineista. (WWF 2002; Piha 2006). Opinnäytetyössäni sammakko edustaa häviäviä lajeja, joita ihmisen tekojen seurauksena on kokoajan enemmän ja enemmän.

Sammakko on myös viesti minulle lapsuudesta, elämän ristiriitaisuudesta, rakkaudesta ja surusta, symboli pienen lapsen hämmennyksestä suurta maailmaa kohtaan.

Toteutin sammakkoveistoksen muotin avulla. Tein ensin savesta sammakon, minkä jälkeen tein muotin (Kuva 5, Kuva 6, Kuva 7). Muottiin pystyyn painamaan sammakon paperimassasta sekä savesta (Kuva 8). Halusin kokeilla tehdä veistoksen pelkästä selluloosasta ja se toimikin hyvin (Kuva 9). Paperi on orgaaninen materiaali ja se tuo mukaan symbolin metsätaloudesta. Laitoin paperia myös saven sekaan, keventämään veistosta. Lopulliseen teokseen valitsen sammakon, mikä toimii parhaiten kokonaisuuden kannalta.

Kuva 5. Muotin valmistus

Kuva 6. Muotin valmistus

Kuva 7. Valmis muotti

Kuva 8. Paperimassan painaminen muottiin

Kuva 9. Valmis paperimassa sammakko

7.2 Henkiolento

Toiseksi eläinhahmoksi halusin tehdä olennon, joka ei suoranaisesti ole mikään tietty eläin. Halusin tämän henkiolennon tuovan esille henkisen ja mystisen puolen luonnosta. Työskentelyssä tykkään käyttää intuitiivista työskentelytapaa, jossa annan luovuuden päästä valloilleen. Henkiolento veistoksen tein juuri tätä työskentelytapaa hyödyntäen. On hauskaa nähdä itsekin millainen olento sieltä syntyy. Ikään kuin savimöykyn sisällä olisi jo tämä olento, minkä veistan vain esille. Kutsun olentoa ilmestymään minulle ja pikkuhiljaa se ilmestyy.

Henkiolento on savesta tehty, muottiin painamalla (Kuva 10–12). Käytin savena rakusavea mihin lisäsin paperia vähentämään saven määrää ja näin ollen keventämään veistosta (Kuva 13). Halusin materiaaliksi saven, koska se on luonnon oma materiaali. Halusin myös korostaa luontomme, sekä oman luontosuhteenme haurautta jättämällä veistokseen halkeamia.

Kuva 10. Muotin valmistus

Kuva 11. Muotin valmistus

Kuva 12. Valmis muotti

Kuva 13. Valmis paperisavi-henkiovento

7.3 Kuusikulmiot

Eläin hahmojen lisäksi tein kuusikulmioita. Halusin, että työstäni tulee installaatio niin, että kuusikulmiot muodostavat laajan alueen minkä sisälle katsoja voi mennä ja näin olla osana teosta. Kuusikulmio muodon valitsin yhdistäväksi elementiksi, koska se esiintyy luonnossa monessa paikassa missä geometrisiä kuvioita esiintyy ja ihminen käyttää muotoa myös usein. Tämä muoto on erittäin kiinnostava ja monipuolinen. Ihmistä on aina kiehtonut tämä erityinen luonnon muoto. Miksi luonnossa esiintyy tämä kuvio? Luonnossa kuusikulmia esiintyy mm. mehiläiskennossa, koska tämä muoto on kaikkein energiatehokkain. Luonto haluaa minimoida kulut ja näin ollen muodostaa omia älykkäitä muotoja. Kuusikulmioista muodostuva alue tuokin mieleen ensimmäisenä mehiläiskennon. Halusin tuoda työhöni sammakon lisäksi myös toisen uhkaavalla tavalla häviävän olennon. Mehiläiset sammakoiden tapaan tuntuvat meistä itsestäänselvyydeltä, mutta nämä olennot ovat hyvin herkkiä ympäristön muutoksille. Mehiläisten katoamisen seuraukset ovat valtavat, sillä mehiläiset tekevät erittäin tärkeää työtä pölyttäessään kasveja. Torjunta-aineiden käyttö tuhoaa mehiläisiä. Tutkimusten mukaan luomuviljelyillä pelloilla mehiläiset menestyivät huomattavasti paremmin, kuin käsitellyillä. (Kokkonen 2015.)

Kuusikulmiot ovat metallilevystä tehtyjä laatikoita, jotka kasasin hitsaamalla (Kuva 14). Pinnat käsittelin ruostuttamalla (Kuva 15). Kuusikulmiot tein metallista, koska halusin niihin teollisen ja vähän uhkaavan vaikutelman. Ruostutettu pinta kertoo katoamisen sekä jatkuvan muutoksen prosessista.

Kuusikulmioiden muodostama tila yhdistää eläinveistokset ja ihmisen. Katsoja eli ihminen voi ehkä huomata olevansa osa teosta, vuorovaikutuksessa eläinveistoksien kanssa. Ihminen on yksi olento muiden joukossa. Kuusikulmiot leviävät lattialle ja nousevat seinää pitkin. Katsoja voi kuvitella kuusikulmioiden muodostavan jatkuvan kennon, joka levittäytyy ilman rajoja. Henkiolento tarkkailee hieman katsojan yläpuolelta katsojaa. Sammakko istuu alemmalla tasolla.

Kuva 14. Valmiita ruostutettuja kuusikulmioita

Kuva 15. Kuusikulmio, yksityiskohta

8 Loppupohdinta

Halusin tehdä teoksen, mistä olisi minulle eniten hyötyä. Halusin vahvistaa osaamistani ja hyödyntää tätä upeaa mahdollisuutta käyttää koulun resursseja sekä päteviä opettajia mahdollisimman monipuolisella tavalla. Lyhyesti sanottuna halusin imeä koulusta vielä viimeisetkin hyödyt irti, ennen kuin olen aivan yksikseni ilman koulun luomaa turvallista ympäristöä. Tässä olenkin onnistunut. Työni oli erittäin opettavainen ja minusta tuntuu, että olen oppinut ja kehittynyt prosessin aikana valtavasti.

Työni oli myös aikaa vievä ja teinkin todella pitkiä päiviä. Nyt kuitenkin voin sanoa, että kyllä kannatti jo pelkästään näiden kaikkien oppimieni asioiden takia. Tuntuu, että olen jälleen varmempi valitsemastani tiestä ja nautin todella lopputyön tekemisestä, vaikka se oli myös rankaa ja stressaavaa. Huomasin olevani aidosti innoissani tehdessäni lopputyötä, eivätkä näin ollen pitkät päivätkään haitanneet. Aamulla oli helppo lähteä kouluun. Oli upeaa saada keskittyä taiteelliseen työskentelyyn ja olen kiitollinen, että olen saanut tällaisen mahdollisuuden. Vaikka itse teos ei vielä ylittäisi mestariteoksen tasolle, koen silti, että olen onnistunut.

Kirjallinen osuus oli minulle aluksi pelottava, sillä en ole koskaan ollut mikään kirjottaja. Pelkäsin, että en saa sanottua asioita niin, miten haluaisin ne sanoa. Asia minulta ei hevillä lopu, haasteeksi muodostuivatkin enemmän se, miten isot asiat saa sanottua näin pienellä sivumäärällä. Tuntuu, että teksti on enemmänkin niiden asioiden mainitsemista, mitkä tässä työssä ovat minua inspiroineet, kuin syväluotaava tutkimus. Mainitsen vain joitakin asioita tai yksinkertaisesti olen jättänyt asioita pois. Pois jättäminen tuntui myös hankalalta, mutta toivon silti, että työssä näkyy luontosuhteen pohtiminen usealta kantilta. Kirjallista työtä helpotti myös omien kokemusten kautta kirjoittaminen. Näin sain tuottaa paremmin esille taiteilijan omaa persoonaa ja henkilöhistoriaa, mitkä asiat vaikuttavat taideteoksen ja ajatusten syntymiseen.

Lopputyö inspiroi minua myös jatkamaan oman luontosuhteeni pohtimista taiteen keinon. Niin kuin opettajallani Radoslaw Grytalla on tapana sanoa lopputyötä tekeville oppilailleen: *Tämä on vasta alku.*

Kuvat

Kuva 16. Tuttisammakot, s. 6

Kuva 17. Levitunturi, s. 18

Kuva 18. Haukkavuori, s. 19

Kuva 4. Kondratieffin kuudes aalto kaavio (Wilenius & Kurki), s. 22

Kuva 19. Muotin valmistus, s. 24

Kuva 20. Muotin valmistus, s. 24

Kuva 21. Valmis muotti, s. 25

Kuva 22. Paperimassan painaminen muottiin, s. 25

Kuva 23. Valmis paperimassa sammakko, s. 26

Kuva 24. Muotin valmistus, s. 27

Kuva 25. Muotin valmistus, s. 27

Kuva 26. Valmis muotti, s. 27

Kuva 27. Valmis paperisavi-henkiolento, s. 28

Kuva 28. Valmiita ruostutettuja kuusikulmioita, s. 30

Kuva 29. Kuusikulmio, yksityiskohta, s. 30

Lähteet

Bear Heart & Larkin, M. 1998, Äitini tuuli. Gummerrus Kirjapaino Oy.

Hamilo, M. 2011. Suomen vaarallisin eläin on. Tiede. Tiede
http://www.tiede.fi/artikkeli/jutut/artikkelit/suomen_vaarallisin_elain_on_. Luettu 5.3.2016

Kokkonen, Y. 2015. Tutkimus: Maatalouden yleiset torjunta-aineet tappavat myös mehiläisiä ja kimalaisia. Yle uutiset.
http://yle.fi/uutiset/tutkimus_maatalouden_yleiset_torjunta-aineet_tappavat_myos_mehilaisia_ja_kimalaisia/7948121. Luettu 10.3.2015.

Kovalainen, R. & Seppo, S. 2006. Puiden kansa. Hiilineula tuotanto ja Miellotar.

Kovalainen, R. & Seppo, S. 2009. Metsähoidollisia toimenpiteitä. Hiilineula tuotanto ja Miellotar.

McElwain, T. Hathotas. Pohjois-Amerikan intiaaniuskonnot. Pieksämäki, RT-Print oy.

Metsätilastollinen vuosikirja 2014. Metsäntutkimus laitos, 46, 79, 386
<http://www.metla.fi/metinfo/tilasto/julkaisut/vsk/2014/index.html>. Luettu 10.3.2016

Neto, E. 2016. Boa. Kiasma kansallisgalleria.

Paulaharju, S. 1939. Sompio. Salakirjat.

Pedrosa, C. 2011. Ekologiset. WSOY.

Piha, H. 2006. Impacts of agriculture on amphibians at multiple scales. Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/22396>. Luettu 6.3.2016

Smedman, R. Wakha` Tha`ka. Pohjois-Amerikan intiaaniuskonnot. Pieksämäki, RT-Print oy.

Wilenius, M. & Kurki, S. 2013. Kehityksen kuudes aalto ja Suomi. Turun yliopisto tulevaisuuden tutkimiskeskus. https://www.tekes.fi/globalassets/global/ohjelmat-ja-palvelut/kampanjat/innovaatiotutkimus/policybrief_5_2013_6wave.pdf. Luettu 10.3.2016.

WWF 2014. Lajien katoamisen vaikutukset. <http://wwf.fi/uhat/lajien-katoaminen/>. Luettu 4.3.2016.

WWF 2002. Suomen lajisto muuttuvassa ilmastossa, 10.
<https://wwf.fi/mediabank/1069.pdf>. Luettu 9.3.2016.

WWF. WWF:n kalaopas. <http://wwf.fi/kalaopas/>. Luettu 5.3.2016